

Na osnovu člana 2.9 stav (1) tačka 2, a u vezi sa članom 14.1 i članom 14.3 stav (6) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH”, br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16 i 41/20), Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je, na 21. sjednici, održanoj 11.02.2021. godine, donijela

**INSTRUKCIJU
o primjeni člana 2.9 stav (1) tačka 1. Izbornog zakona BiH**

**Član 1.
(Predmet)**

Ovom instrukcijom uređuje se postupak koordiniranja i nadgledanja ponovnih izbora u osnovnoj izbirnoj jedinici Doboј i Srebrenica, koji se održavaju 21.02.2021. godine od strane supervizora, akreditovanog i ovlaštenog ispred Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine (u dalnjem tekstu: supervizor).

**Član 2.
(Vrijeme i mjesto nadgledanja)**

Supervizor iz člana 1. ove instrukcije, za nadgledanje izbora na biračkim mjestima i za nadgledanje rada Gradske izborne komisije Doboј i Općinske izborne komisije Srebrenica (u dalnjem tekstu: izborna komisija) kod provođenja ponovnih izbora 21.02.2021. godine u osnovnoj izbirnoj jedinici Doboј i Srebrenica, dužan je biti prisutan na određenom biračkom mjestu, odnosno u sjedištu izborne komisije u vremenu od 06:00 sati do kraja brojanja i pakovanja izbornog materijala sa biračkog mjesta, odnosno do kraja rada izborne komisije.

**Član 3.
(Obaveze, prava i postupanje supervizora za nadgledanje rada izborne komisije)**

Tokom nadgledanja rada izborne komisije, supervizor:

- a) vrši nadgledanje rada izborne komisije,
- b) je prisutan u izbirnoj komisiji od 06.00 sati dana 21.02.2021. godine do kraja rada izborne komisije,
- c) koordinira sa supervizorima Centralne izborne komisije BiH koji su na biračkim mjestima na način da preuzima sve bitne podatke od supervizora i dostavlja na daljnje postupanje,
- d) upozorava izbornu komisiju i upućuje je na procedure i način otklanjanja nepravilnosti,
- e) ukoliko izborna komisija ne otkloni nepravilnost ili ne postupi u skladu sa propisima, obaveštava Centralnu izbornu komisiju BiH,
- f) pomaže izbirnoj komisiji savjetodavno u poslovima unosa i objedinjavanja izbornih rezultata,

- g) upozorava izbornu komisiju o svim procesnim radnjama koje treba izvršiti ukoliko ovaj ne izvrši propisanu radnju i
- h) u saradnji sa izbornom komisijom u toku izbornog dana vrši nadzor rada biračkog odbora na terenu.

Član 4. (Obaveza supervizora za nadgledanje rada biračkog odbora)

Tokom nadgledanja rada biračkog odbora, supervizor dužan je:

- a) vršiti nadgledanje i ponašati se u skladu sa Kodeksom za supervizore,
- b) voditi pisani Zapisnik tokom nadgledanja,
- c) biti prisutan na određenom biračkom mjestu u 06.00 sati dana 21.02.2021. godine, (sat vremena prije otvaranja biračkog mjesta) do kraja rada biračkog odbora na biračkom mjestu,
- d) pokazati akreditaciju za nadgledanje i dati važeći identifikacioni dokument u svrhu evidentiranja od strane predsjednika biračkog odbora u dijelu Z4 Zapisnika o radu biračkog odbora,
- e) nadzirati aktivnosti biračkog odbora prije otvaranja biračkog mjesta što uključuje: utvrđivanje broja imena na izvodu iz Centralnog biračkog spiska, utvrđivanje broja zaduženih glasačkih listića oba nivoa i priprema glasačke kutije za izborni dan,
- f) dostaviti podatak supervizoru za nadgledanje rada izborne komisije o otvaranju biračkog mjesta, eventualnom kašnjenju u otvaranju, prekidu rada i zatvaranju biračkog mjesta,
- g) u toku glasanja nadzirati aktivnosti biračkog odbora: postupak identifikacije birača, postupak izdavanja glasačkih listića, poštivanje principa tajnosti glasanja, način ubacivanja glasačkih listića u glasačku kutiju, te postupak pomoći drugog lica biračima kojima je potrebna pomoć,
- h) odmah obavijestiti supervizora za nadgledanje rada izborne komisije o svim problemima na biračkom mjestu,
- i) dostaviti supervizoru za nadgledanje rada izborne komisije, podatak o broju birača koji su glasali na biračkom mjestu u 11:00, 16:00 i 19:00 sati,
- j) nakon zatvaranja biračkog mjesta pratiti postupak utvrđivanja broja potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska, utvrđivanja broja neiskorištenih i oštećenih glasačkih listića i pakovanja neiskorištenog izbornog materijala,
- k) pratiti postupak brojanja glasačkih listića za načelnika općine (većinski glas) i pakovanje izbornog materijala za taj nivo,
- l) proslijediti na pogodan način rezultate za načelnika općine/gradonačelnika grada (Obrazac BS i ZR) supervizoru za nadgledanje rada izborne komisije,
- m) pratiti brojanje glasačkih listića za skupštinu općine/skupštinu grada (otvorena lista) i pakovanje izbornog materijala za taj nivo,
- n) dan nakon održanih ponovnih izbora u osnovnoj izbornoj jedinici supervizor sačinjava izvještaj o svim gore navedenim aktivnostima i isti dostavlja Centralnoj izbornoj komisiji BiH i
- o) sačiniti pisani izvještaj o provođenju svojih zaduženja propisanih ovom instrukcijom.

Član 5.
(Prava supervizora za nadgledanje rada biračkog odbora)

Tokom nadgledanja rada biračkog odbora supervizor ima pravo da:

- i) pregleda da li je biračko mjesto uređeno u skladu sa aktima Centralne izborne komisije BiH , odnosno, u skladu sa šemom uređenja biračkog mjesta,
- j) izvrši kontrolu da li je u 06.00 sati izborni materijal kompletan i da li je ispravno dostavljen na biračko mesto, odnosno, da li su glasački listići uredno upakovani u originalne kutije,
- k) upozori predsjednika biračkog odbora o svim procesnim radnjama koje treba izvršiti ukoliko ovaj ne izvrši propisanu radnju,
- l) ukoliko određena radnja se ne izvršava na propisani način, identifikacija birača, izdavanje glasačkih listića, tajnost glasanja birača u glasačkoj kabini i ubacivanje glasačkih listića u glasačku kutiju, upozori predsjednika biračkog odbora o uočenoj nepravilnosti,
- m) prilikom utvrđivanja i pakovanja neiskorištenog glasačkog materijala upozoriti predsjednika biračkog odbora na sve procesne radnje ukoliko uoče nepravilnost,
- n) tokom brojanja glasačkih listića nadgleda da li se postupak odvija u skladu sa odredbama Izbornog zakona BiH i Pravilnika o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini, naročito odredbe koje se odnose na važeće i nevažeće glasačke listice, kao i odredbe o načinu brojanja glasova po kandidatima političkih subjekata i
- o) pruži stručnu pomoć biračkom odboru u svim radnjama na biračkom mjestu.

Član 6.
(Postupanje supervizora za nadgledanje rada biračkog odbora)

U slučaju uočavanja napravilnosti na biračkom mjestu ili postupanja biračkog odbora suprotno propisima, supervizor postupa na sljedeći način:

- a) upozorava predsjednika biračkog odbora i upućuje ga na procedure i način otklanjanja nepravilnosti,
- b) ukoliko predsjednik ne otkloni nepravilnost ili ne postupi u skladu sa propisima, obavještava izbornu komisiju i Centralnu izbornu komisiju BiH,
- c) evidentira primjedbu u Zapisnik o radu biračkog odbora dio Z6 Zapisnika o radu biračkog odbora i potpisuje se,
- d) supervizoru kojem je onemogućeno upisivanje primjedbe u Zapisnik o radu biračkog odbora sačinjava službenu zabilješku i obavještava izbornu komisiju i Centralnu izbornu komisiju BiH, te istu dostavlja po sticanju uslova Centralnoj izbornoj komisiji BiH i izbornoj komisiji i
- e) usmeno obavještava supervizora za nadgledanje rada izborne komisije.

Član 7.
(Izgled i sadržaj akreditacije)

(1) Akreditacija je pravougaonog oblika i sadržava slijedeće podatke:

- a) u gornjem dijelu:

1) znak Centralne izborne komisije BiH;

b) ispod:

- 1) oznaka SUPERVIZOR,
- 2) broj akreditacije
- 3) datum izdavanja akreditacije i broj rješenja
- 4) potpis ovlaštenog lica koje je izdalo akreditaciju;

d) pored potpisa, u desnom uglu:

- 1) pečat Centralne izborne komisije BiH.

(2) Akreditacija je bijele boje.

(3) Podaci na akreditaciji štampaju se na jezicima i pismima koji su u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini.

(4) Na poledini akreditacije ispisan je tekst: "Supervizor u toku nadgledanja izbornog procesa neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasanja. Za vrijeme nadgledanja izbornih aktivnosti supervisor će nositi službenu akreditaciju.

Član 8.
(Prilozi)

Sastavni dio ove instrukcije je Kodeks ponašanja supervizora, obrazac Zapisnika o nadgledanju na biračkom mjestu/rada izborne komisije i izgleda akreditacije.

Član 9.
(Stupanje na snagu i objava)

Ova instrukcija stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se na internet-stranici Centralne izborne komisije BiH.

Broj: 06-1-02-2-451-1/21
Sarajevo, 11.02.2021. godine

KODEKS PONAŠANJA ZA SUPERVIZORE

Stalno biti strogo politički nepristrasan Supervizori moraju stalno biti strogo politički nepristrasni, uključujući i slobodno vrijeme. Oni ne smiju izraziti ili pokazati predrasude ili prednost u vezi sa političkim strankama, kandidatima ili u vezi sa spornim pitanjima u izbornom procesu. Supervizori također ne smiju provoditi bilo kakvu aktivnost koja bi se razumno mogla shvatiti kao preferiranje ili davanje političke dobiti za bilo kojeg političkog subjekta, kao što je nošenje ili pokazivanje bilo kakvih političkih simbola, boja, zastava ili prihvatanje vrijednosti od političkih natjecatelja.

Ne smiju opstruirati izborne procese Supervizori ne smiju opstruirati bilo koji element izbornog procesa, uključujući procese prije izbora, glasanje, brojanje i prikazivanje rezultata i procese poslije dana izbora. Supervizori mogu na licu mesta izbornim zvaničnicima skrenuti pažnju na nepravilnosti, prijevaru ili značajne probleme, osim ako je to zabranjeno zakonom i to moraju uraditi na ne opstruktivni način. Supervizori mogu postavljati pitanja izbornim zvaničnicima sve dok supervizori ne opstruiraju izborni proces.

Prikazati prikladnu identifikaciju Supervizori moraju jasno prikazati identifikaciju osiguranu od strane Centralne izborne komisije BiH za nadziranje izbora, kao i lični identifikacioni dokument na zahtjev izbornih organa.

Zadržati tačnost zapažanja i profesionalizam u donošenju zaključaka Supervizori moraju osigurati da su sva njihova zapažanja tačna. Zapažanja moraju biti razumljiva, bilježeći pozitivne kao i negativne faktore, praveći razliku između značajnih i neznačajnih faktora i identificujući modele koji bi mogli imati veoma bitan uticaj na integritet izbornog procesa. Odluke supervizora moraju biti zasnovane na najvišim načelima tačnosti informacija i nepristrasnosti analize, praveći razliku između subjektivnih faktora i objektivnih dokaza. Supervizori sve svoje zaključke moraju zasnovati na činjeničnim i dokazivim dokazima i ne smiju prerano donositi zaključke. Supervizori također moraju imati evidenciju o mjestu gdje su nadzirali izbole, zapažanjima i drugim relevantnim informacijama kako nalaže Centralna izborna komisija BiH i takve dokumente moraju predati.

Suzdržati se od davanja komentara u javnost ili medijima Supervizori se moraju suzdržati od davanja bilo kakvih ličnih komentara o njihovim zapažanjima novinarima ili članovima javnosti, osim ako je to drugačije specifično naloženo od strane Centralne izborne komisije BiH. Supervizori bi trebali medije ili ostala zainteresovana lica uputiti na ona lica koja su određena od strane Centralne izborne komisije BiH za davanje infomacije.

Zadržati prikladno ponašanje Supervizori moraju zadržati prikladno ponašanje i poštovati druge, uključujući izražavanje, koristiti dobro procjenu u ličnim kontaktima i imati profesionalno ponašanje na najvišem nivou, čak i u slobodno vrijeme.

OZNAKA BIRAČKOG MJESTA :

Prezime i ime				
Odziv na biračkom mjestu	1. 11:00	☐	☐	☐
	2. 16:00	☐	☐	☐
	3. 19:00	☐	☐	☐
Datum i vrijeme nadzora aktivnosti:	Dolazak:	<hr/> <hr/> <i>Datum</i> _____ <i>Sat</i> _____		
	Odlazak :	<hr/> <hr/> <i>Datum</i> _____ <i>Sat</i> _____		

DIO II

a) Zapažanja prije ulaska na BM (Generalno atmosfera ispred biračkog mjesta)	
1. Da li je biračko mjesto teško za pronaći ?	Da/Ne
2. Da li je pristup biračkom mjestu adekvatan za lica sa posebnim potrebama ?	Da /Ne
3. Da li je omogućen nesmetan ulazak na biračko mjesto ?	Da /Ne
4. Da li se u krugu od 50 m nalaze posteri ili pristalice političkih subjekata ?	Da/Ne

b) Zapažanja na biračkog mjestu

1. Da li je biračko mjesto otvoreno na vrijeme ?	Da/Ne
2. Da li je nedostajalo nešto od izbornog materijala (glasačka kutija, glasački listići, izvodi iz Centralnog biračkog spiska, obrasci) ?	Da/Ne
3. Da li je izvršeno ručno brojanje glasačkih listića prije otvaranja biračkog mjesta?	Da/Ne
4. Da li je pokazana glasačka kutija prazna i potom zapečaćena?	Da/Ne
5. Da li je osiguran prostor za tajno glasanje?	Da /Ne
6. Da li ima birača koji se nisu mogli pronaći na izvodu iz Centralnog biračkog spiska? U koliko slučajeva:	Da/Ne a) < 5 b) 5-10 c) > 10
7. Da li je primjećeno porodično glasanje ? U koliko slučajeva:	Da/Ne a) < 5 b) 5-10 c) > 10
8. Da li je bilo uticaja na birače prilikom glasanja ? U koliko slučajeva:	Da/Ne a) < 5 b) 5-10 c) > 10
9. Da li se glasačka kutija nalazi na vidljivom mjestu ?	Da/Ne
10. Da li je bilo incidentnih situacija na biračkom mjestu tokom glasanja i brojanja ?	Da/Ne

11.Da li su incidentne situacije ili problemi uneseni u Zapisnik o radu biračkog odbora?	Da/Ne
A) Unesite broj iskorištenih glasačkih listića.	☐ ☐ ☐ ☐
B) Unesite broj lica koji je glasao.	☐ ☐ ☐ ☐
Razlika (A-B)	☐ ☐ ☐ ☐

Incidentne situacije iz tačke 10/Pojašnjenja/Ostala zapažanja:

Napomena . U slučaju potrebe koristiti dodatni listi papira

Datum: _____

Potpis: _____

<p>BOSNA I HERCEGOVINA CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO</p> <p>БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА СРЕДИШЊЕ ИЗБОРНО ПОВЈЕРЕНСТВО</p> <p>SUPERVIZOR</p> <p>BROJ _____ AKREDITACIJE: _____ Pravo nadgledanja prema rješenju SIP br. _____ Nadnevak: _____ Ovjerava: _____ MP</p>	<p>Supervizor tijekom nadgledanja izbornog procesa neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasovanja. Za vrijeme nadgledanja izbornih aktivnosti, supervisor će nositi službenu akreditaciju.</p>
<p>BOSNA I HERCEGOVINA CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO</p> <p>БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА СРЕДИШЊЕ ИЗБОРНО ПОВЈЕРЕНСТВО</p> <p>СУПЕРВИЗОР</p> <p>БРОЈ _____ АКРЕДИТАЦИЈЕ: _____ Право надгледања према рјешењу ЦИК бр. _____ Датум: _____ Овјерава: _____ МП</p>	<p>Супервизор, у току надгледања изборног процеса, неће ометати изборне активности и поштоваће тајност гласања. За вријеме надгледања изборних активности, супервизор ће носити службену акредитацију.</p>
<p>BOSNA I HERCEGOVINA CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO</p> <p>БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА СРЕДИШЊЕ ИЗБОРНО ПОВЈЕРЕНСТВО</p> <p>SUPERVIZOR</p> <p>BROJ _____ AKREDITACIJE: _____ Pravo nadgledanja prema rješenju CIK br. _____ Datum: _____ Ovjerava: _____ MP</p>	<p>Supervizor, u toku nadgledanja izbornog procesa, neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasanja. Za vrijeme nadgledanja izbornih aktivnosti, supervisor će nositi službenu akreditaciju.</p>